

UCHWAŁA Nr XXII –34.4/11

Senatu

Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej

w Lublinie

z dnia 14 grudnia 2011 r.

w sprawie wytycznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów

Działając na podstawie art. 62 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (zwanej dalej „Ustawą”) oraz § 37 Statutu UMCS; uchwała się co następuje:

Rozdział I Przepisy ogólne

§ 1

Uchwała określa w szczególności:

- 1) sposób dostosowania istniejących kierunków studiów i programów tych studiów do wymogów wynikających z ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z dnia 18 marca 2011 r. oraz aktów wykonawczych do niej;
- 2) zasady opracowywania efektów kształcenia dla kierunków studiów oraz przedkładania ich do zatwierdzenia Senatowi UMCS;
- 3) zasady opracowywania w oparciu o zatwierdzone efekty kształcenia programów kształcenia i zawierających je programów studiów;
- 4) warunki ubiegania się o uruchomienie nowych kierunków studiów.

§ 2

Ilekróć w niniejszej uchwale mowa o:

- 1) efektach kształcenia – rozumie się przez to zakładany do uzyskania na danym kierunku studiów zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w procesie kształcenia, zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji;
- 2) programie kształcenia – rozumie się przez to opis określonych dla danego kierunku studiów spójnych efektów kształcenia oraz opis procesu kształcenia, prowadzącego do osiągnięcia tych efektów, wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów tego procesu punktami ECTS;

- 3) programie studiów – rozumie się przez to opis procesu kształcenia, prowadzącego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów tego procesu punktami ECTS;
- 4) kierunku studiów – rozumie się przez to wyodrębnioną część jednego lub kilku obszarów kształcenia, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych - realizowaną w sposób określony przez program kształcenia;
- 5) punktach ECTS – rozumie się przez to punkty zdefiniowane w europejskim systemie akumulacji i transferu punktów zaliczeniowych jako miara średniego nakładu pracy osoby uczącej się, niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia; z uwzględnieniem tego, że 1 punkt ECTS odpowiada średnio 25—30 godzinom pracy, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnię, zgodnie z planem studiów, oraz jego indywidualną pracę;
- 6) profilu kształcenia – rozumie się przez to profil ogólnoakademicki lub profil praktyczny;
- 7) profilu ogólnoakademickim – rozumie się przez to profil obejmujący moduł zajęć służących zdobywaniu przez studenta pogłębionych umiejętności teoretycznych;
- 8) profilu praktycznym – rozumie się przez to profil obejmujący moduł zajęć służących zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych;
- 9) formie studiów – rozumie się przez to odpowiednio studia stacjonarne i niestacjonarne;
- 10) module kształcenia – rozumie się przez to przedmiot lub grupę przedmiotów.

Rozdział II

Tworzenie nowych kierunków studiów

§ 3

1. W przypadku zamiaru utworzenia nowego kierunku studiów dziekan powołuje Zespół Programowy dla tego kierunku studiów. W skład Zespołu wchodzi w szczególności:
 - 1) nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe dla danego kierunku studiów;
 - 2) co najmniej jeden przedstawiciel studentów danego wydziału wskazany przez właściwy organ Samorządu Studentów; po uruchomieniu kształcenia na nowym kierunku studiów skład Zespołu uzupełnia się o przedstawiciela studentów danego kierunku studiów wskazanego przez właściwy organ Samorządu Studentów;
 - 3) kierownik i opiekun praktyk danego kierunku studiów.
2. Zespół programowy opracowuje dokumentację, o której mowa w § 7 niniejszej uchwały.
3. Dziekan wydziału, po zasięgnięciu opinii rady wydziału, składa do Rektora wnioski o zgodę na uruchomienie nowego kierunku studiów, zawierający w szczególności:
 - 1) nazwę kierunku studiów i jego umiejscowienie w obszarach kształcenia;
 - 2) skład Zespołu Programowego;
 - 3) dokumentację, o której mowa w ust. 2;
 - 4) analizę finansową uruchomienia i prowadzenia kierunku studiów, zawierającą w szczególności:
 - a) kalkulację kosztów uruchomienia kształcenia, w tym koszty zakupu wyposażenia, aparatury, pomocy dydaktycznych i innych środków trwałych,
 - b) kalkulację kosztów prowadzenia kształcenia w podziale na:
 - wynagrodzenia osobowe z narzutami,
 - wynagrodzenia bezosobowe z narzutami,
 - koszty materiałów, w tym pomocy dydaktycznych podlegających zużyciu,

- koszty usług,
 - koszty praktyk,
 - inne koszty,
 - narzuty kosztów wydziałowych uwzględniające w szczególności: koszty eksploatacji, koszty remontów i amortyzacji, koszty wynagrodzeń pracowników niebędących nauczycielami (lub szczegółowa kalkulacja tych kosztów dla danego kierunku i formy studiów),
 - narzut kosztów ogólnouczelnianych i odpis na fundusz centralny,
- c) kalkulację kosztów kształcenia, o której mowa w lit. b opracowuje się dla całego kierunku studiów oraz w przeliczeniu na lata oraz na studenta dla zakładanego poziomu rekrutacji (osobno dla studiów stacjonarnych, osobno dla studiów niestacjonarnych – jeśli planowane jest ich uruchomienie);
- 5) analizę możliwości finansowania kierunku studiów, ze wskazaniem i szczegółową kalkulacją źródeł finansowania, uwzględniając odpisy na fundusz centralny, ze wskazaniem liczby studentów zapewniającej pokrycie kosztów prowadzenia kształcenia;
 - 6) proponowany limit rekrutacji na kierunek studiów oraz planowaną liczbę studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w cyklu kształcenia;
 - 7) w przypadku planowanego uruchomienia kształcenia na studiach stacjonarnych propozycję redukcji limitów rekrutacyjnych i liczby studentów na innych kierunkach studiów stacjonarnych prowadzonych przez wydział – zapewniającą uzyskanie planowanego limitu rekrutacyjnego na nowotworzonym kierunku;
 - 8) analizę wpływu uruchomienia kierunku studiów na sytuację kadrową jednostki, z uwzględnieniem obciążeń dydaktycznych, liczby godzin ponadwymiarowych oraz redukcji niedoborów dydaktycznych;
 - 9) informację o jednostkach innych uczelni prowadzących kształcenie w tym samym lub porównywalnym zakresie, które mogą stanowić konkurencję dla nowotworzonego kierunku studiów.
4. Zamiast lub równocześnie z propozycją, o której mowa w ust. 3 pkt 7 wydział przedstawia ocenę możliwości uzyskania zgody ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego na zwiększenie liczby studentów studiów stacjonarnych, o której mowa w art. 8 ust. 4 Ustawy, w związku z uruchomieniem nowego kierunku studiów oraz wniosek opracowany na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie trybu podejmowania decyzji o zwiększeniu ogólnej liczby studentów studiów stacjonarnych w uczelni publicznej powyżej 2% ogólnej liczby studentów studiów stacjonarnych studiujących w poprzednim roku akademickim.
 5. Kalkulacje kosztów, o których mowa w ust. 3 pkt 4 oraz analiza możliwości finansowania studiów, o której mowa w ust. 3 pkt 5 opiniowane są przez Kwestora w zakresie ich poprawności i realności.

§ 4

1. Po dokonaniu oceny dokumentacji, o której mowa w § 3 Rektor podejmuje decyzję o wyrażeniu zgody lub braku zgody na uruchomienie nowego kierunku studiów.
2. Przed podjęciem decyzji, o której mowa w ust. 1 Rektor może zasięgnąć opinii właściwej komisji senackiej, Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i odpowiednich działów merytorycznych.
3. W przypadku wyrażenia zgody na uruchomienie kierunku studiów Rektor kieruje na najbliższe posiedzenie Senatu wniosek o zatwierdzenie nowego kierunku studiów oraz uchwalenie efektów kształcenia dla tego kierunku.

4. Wraz z przyjęciem uchwały, o której mowa w ust. 3 Senat dokonuje odpowiednich zmian w uchwale rekrutacyjnej.
5. W terminie nie dłuższym niż miesiąc od uchwalenia przez Senat efektów kształcenia, rada wydziału uchwała program kształcenia i plan studiów.

§ 5

W przypadku uruchamiania kierunku studiów, dla którego konieczne jest uzyskanie zgody ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego, wydział niezwłocznie przygotowuje dokumentację niezbędną do wystąpienia z wnioskiem i przekazuje ją Rektorowi.

§ 6

Wnioski, o których mowa w § 3 ust. 3 składa się nie później niż do 15 marca roku, w którym planuje się uruchomienie kształcenia, a jeśli utworzenie kierunku studiów wymaga zgody ministra, o której mowa w § 5 lub zgody na zwiększenie liczby studentów studiów stacjonarnych, o której mowa w art. 8 ust. 4 Ustawy - nie później niż do 10 stycznia roku, w którym planowane jest uruchomienie kształcenia.

Rozdział III

Projektowanie programów kształcenia, programów studiów i planów studiów oraz ich doskonalenie

§ 7

1. W projektowaniu programów kształcenia, programów studiów i planów studiów, opracowuje i uwzględnia się:
 - 1) uzasadnienie koncepcji i celu programu kształcenia w oparciu o prowadzone w jednostce badania naukowe, analizę możliwości kadrowych i finansowych oraz potrzeb uczelni i podmiotów zewnętrznych (partnerów społecznych, pracodawców, organizacji branżowych itp.);
 - 2) uzasadnienie związku programu z misją uczelni i jej strategią rozwoju;
 - 3) informacje o osobach realizujących program kształcenia (nauczyciele akademicki i inne osoby), w szczególności stanowiących minimum kadrowe dla danego kierunku studiów;
 - 4) opis projektowanego miejsca absolwenta na rynku pracy, określonego przy współpracy z nauczycielami akademickimi, studentami oraz podmiotami zewnętrznymi;
 - 5) opis efektów kształcenia zakładanych dla danego kierunku studiów według zasad określonych w niniejszej uchwale;
 - 6) strukturę programu kształcenia i jego zawartość merytoryczną;
 - 7) metody i formy kształcenia, a w szczególności formy zajęć oraz metody i zasady oceny osiągnięć studentów;
 - 8) informacje o zasobach i bazie materialnej koniecznej do realizacji programu kształcenia;
 - 9) opis cech programu kształcenia stanowiących o jego atrakcyjności, konkurencyjności i oryginalności, ze wskazaniem potencjalnych konkurentów i cech odróżniających program kształcenia;
 - 10) zasady rekrutacji dla danego kierunku studiów;
 - 11) analizę możliwości w zakresie mobilności krajowej i międzynarodowej studentów, w tym możliwości udziału w programach międzynarodowych;

- 12) analizę możliwości rozwoju zawodowego, w szczególności w odniesieniu do programu kształcenia kierunku studiów o profilu praktycznym;
- 13) zasady dokumentowania osiągnięcia efektów kształcenia.
2. Opis zakładanych efektów kształcenia uwzględnia efekty kształcenia właściwe dla danego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia wybrane z efektów kształcenia dla obszaru lub obszarów kształcenia, z których wyodrębniony został kierunek studiów, określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie *Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego*.
3. W przypadku prowadzenia studiów na danym kierunku i poziomie kształcenia na profilach ogólnoakademickim i praktycznym, zakładane efekty kształcenia opisuje się odrębnie dla każdego profilu.
4. W przypadku prowadzenia kształcenia zarówno w formie studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych zapewnia się osiągnięcie jednakowych efektów kształcenia w każdej z tych form kształcenia.
5. Zajęcia związane z określoną dyscypliną naukową (lub artystyczną) mogą być prowadzone przez nauczyciela akademickiego posiadającego dorobek naukowy (lub artystyczny) w zakresie tej dyscypliny. W informacji o osobach realizujących program kształcenia zawiera się opis dorobku naukowego nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia na danym kierunku; informacje te są na bieżąco aktualizowane przez nauczycieli.
6. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym na kierunku o profilu praktycznym mogą być prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, adekwatne do prowadzonych zajęć. W informacji o osobach realizujących program kształcenia zawiera się opis kariery zawodowej tych osób; informacje te są na bieżąco aktualizowane przez te osoby.

§ 8

1. Jednostka prowadząca kształcenie zobowiązana jest do systematycznej oceny rezultatów kształcenia, a w szczególności programów kształcenia, planów studiów i realizacji zakładanych efektów kształcenia.
2. W ramach oceny rezultatów programów kształcenia i ich doskonalenia uwzględnia się wyniki prac zespołów funkcjonujących w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a w szczególności:
 - 1) w zakresie ewaluacji:
 - a) analizę realizacji zakładanych efektów kształcenia,
 - b) badanie jakości prac dyplomowych i ich adekwatność do celów programu kształcenia i zamierzonych efektów kształcenia oraz analizę egzaminów dyplomowych – i stopnia przygotowania do nich w toku kształcenia,
 - c) analizę wyników kształcenia, w szczególności poprzez statystykę ocen,
 - d) analizę oceny zajęć dokonywanej przez studentów i doktorantów;
 - 2) w zakresie monitorowania:
 - a) badanie losów absolwentów,
 - b) badanie związku kwalifikacji z zatrudnieniem i potrzebami rynku pracy,
 - c) analizę oceny praktyk studenckich dokonaną przez studentów i pracodawców,
 - d) monitorowanie i wspomaganie osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia zgodnie ze spisanyymi i przyjętymi przez jednostkę procedurami,
 - e) monitorowanie mobilności krajowej i międzynarodowej studentów.
3. Wnioski wynikające z oceny rezultatów programu kształcenia uwzględnia się w jego doskonaleniu, co jest obowiązkiem jednostki prowadzącej kształcenie. Program powinien

być dostosowany w możliwie najszerszym zakresie do potrzeb rynku pracy oraz otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni.

§ 9

1. Zadania określone w § 7 wykonują Zespoły Programowe powołane dla każdego kierunku studiów.
2. Zespół Programowy ma obowiązek wykorzystywać przy modyfikacji programu kształcenia informacje płynące z Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, w szczególności w zakresie, o którym mowa w § 8, współpracując przy tym z wydziałowymi zespołami ds. jakości kształcenia.
3. Zespół składa co najmniej raz w roku sprawozdanie ze swojej działalności dziekanowi wydziału i Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia.
4. Zespół przedstawia radzie wydziału, za pośrednictwem dziekana, wnioski w zakresie doskonalenia programu kształcenia i związanych z tym propozycji zmian w programie studiów.
5. Dziekan wydziału, po zasięgnięciu opinii Zespołu Programowego, przedkłada na koniec roku akademickiego radzie wydziału ocenę efektów kształcenia, która stanowi podstawę doskonalenia programu kształcenia.
6. Zmian w programie kształcenia nie dokonuje się w trakcie trwania cyklu kształcenia.

Rozdział IV

Efekty kształcenia, program kształcenia, program studiów i plan studiów

§ 10

1. Efekty kształcenia dla danego kierunku studiów muszą zakładać uzyskanie co najmniej efektów kształcenia wskazanych w Krajowych Ramach Kwalifikacji w zakresie właściwym dla danego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia, wybranych z efektów kształcenia dla obszaru lub obszarów kształcenia związanych z danym kierunkiem studiów, wraz ze wskazaniem tych obszarów, dziedzin i dyscyplin związanych z kierunkiem.
2. Efekty kształcenia założone w programie kształcenia dla uzyskania kwalifikacji pierwszego stopnia albo kwalifikacji drugiego stopnia uwzględniają efekty kształcenia odpowiednio dla kwalifikacji pierwszego stopnia albo kwalifikacji drugiego stopnia, odnoszące się do dziedzin nauki lub sztuki i dyscyplin naukowych lub artystycznych właściwych dla danego kierunku studiów.
3. Projekt efektów kształcenia przygotowuje Zespół Programowy danego kierunku studiów według wzoru określonego w *załączniku nr 1 i 3*, a w przypadku studiów inżynierskich dodatkowo w *załączniku nr 2*.
4. Projekt efektów kształcenia opiniuje Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, a następnie właściwa rada wydziału, która wnioskuje do Senatu o zatwierdzenie efektów kształcenia dla danego kierunku studiów.
5. Senat, po zasięgnięciu opinii Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia uchwała efekty kształcenia dla danego kierunku studiów.

§ 11

1. W oparciu o przyjęte przez Senat efekty kształcenia, Zespół Programowy przygotowuje projekt programu kształcenia składający się z:
 - 1) efektów kształcenia przyjętych przez Senat;
 - 2) projektu programu studiów.

2. Każdy nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia na danym kierunku studiów zobowiązany jest do opracowania dla swojego przedmiotu opisu efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i personalnych według wzoru określonego w *załączniku nr 4*.
3. Rada wydziału, po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu studentów, uchwała program kształcenia, w tym program studiów dla danego kierunku. Przed uchwaleniem programu studiów rada wydziału może również zasięgnąć opinii Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

§ 12

1. Program studiów stanowi opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania zakładanych dla danego kierunku studiów efektów kształcenia.
2. Program studiów zawiera co najmniej:
 - 1) nazwę, poziom i profil kierunku studiów;
 - 2) formę studiów (stacjonarne lub niestacjonarne);
 - 3) liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów;
 - 4) moduły kształcenia (zajęcia lub grupy zajęć) wraz z przypisaniem do każdego modułu zakładanych efektów kształcenia oraz liczby punktów ECTS;
 - 5) sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta;
 - 6) plan studiów prowadzonych w formie stacjonarnej lub niestacjonarnej;
 - 7) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów;
 - 8) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia;
 - 9) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych;
 - 10) minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać, realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów;
 - 11) minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z wychowania fizycznego oraz wymiar i rodzaj tych zajęć;
 - 12) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje praktyki;
 - 13) liczbę godzin zajęć dydaktycznych w programie, z podziałem na poszczególne moduły.
3. Program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, o której mowa w ust. 2 pkt 3.
4. Program studiów dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednego obszaru kształcenia określa procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w łącznej liczbie punktów ECTS, o której mowa w ust. 2 pkt 3.
5. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przewidziane w programie studiów dla profilu praktycznego oraz praktyki zawodowe, odbywają się w warunkach i miejscach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i umożliwiają bezpośrednie wykonywanie odpowiednich czynności praktycznych przez studentów.
6. Program kształcenia na studiach stacjonarnych przewiduje, że co najmniej jego połowa jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów.

7. Liczbę godzin zajęć dydaktycznych w programie zatwierdza prorektor właściwy ds. kształcenia biorąc w szczególności pod uwagę informacje o obciążeniach dydaktycznych nauczycieli akademickich.

§ 13

1. Plan studiów zawierać musi co najmniej:
 - 1) nazwę kierunku studiów oraz specjalności, jeżeli jest przewidywana;
 - 2) poziom studiów;
 - 3) profil studiów;
 - 4) formę studiów;
 - 5) wykaz przedmiotów z podziałem na semestry;
 - 6) przy każdym przedmiocie: liczbę godzin z podziałem na formy zajęć, formę ich zaliczenia oraz liczbę punktów ECTS.
2. Wzór planu studiów ustala prorektor właściwy ds. kształcenia, na wniosek działu właściwego ds. kształcenia.
3. Plan studiów oraz plany obciążeń dydaktycznych zatwierdza prorektor właściwy ds. kształcenia.

Rozdział V

Dostosowanie istniejących programów studiów do nowych regulacji prawnych

§ 14

1. Program kształcenia, dostosowany do obowiązujących regulacji prawnych, obejmuje elementy określone w § 11 niniejszej uchwały.
2. Wydziały definiują zakładane efekty kształcenia dla każdego z prowadzonych kierunków studiów i poziomów kształcenia oraz dla określonego profilu lub profili kształcenia na tych kierunkach.
3. Opracowując efekty kształcenia dla istniejących kierunków studiów, celu dostosowania istniejących programów studiów do nowych regulacji prawnych, przygotowuje się:
 - 1) odniesienie kierunkowych efektów kształcenia do obszarowych efektów kształcenia dla obszaru lub obszarów kształcenia przyporządkowanych temu kierunkowi (*załącznik nr 1*);
 - 2) odniesienie kompetencji inżynierskich do kierunkowych efektów kształcenia (*załącznik nr 2*) – w przypadku kierunków inżynierskich;
 - 3) porównanie efektów kształcenia dla programu kształcenia z efektami kształcenia dla poszczególnych modułów (*załącznik nr 3*);
 - 4) odniesienie efektów kształcenia dla poszczególnych modułów do kierunkowych efektów kształcenia (*załącznik nr 4*).
4. Wraz z opracowaniem efektów kształcenia wydziały opracowują projekty zmodyfikowanych programów studiów dostosowane do założonych efektów kształcenia, zawierające elementy wskazane w § 12 niniejszej uchwały oraz dokumentację, o której mowa w § 7 ust. 1 pkt 1-4, 9, 11-12.
5. Programy studiów zatwierdzane są przez radę wydziału, po zasięgnięciu opinii właściwego organu Samorządu Studentów, niezwłocznie po przyjęciu przez Senat efektów kształcenia.

§ 15

1. Wydziały opracują, na zasadach określonych w niniejszej uchwale, efekty kształcenia dla prowadzonych obecnie kierunków studiów nie później niż do końca lutego 2012 roku oraz przekażą niezwłocznie Prorektorowi ds. Kształcenia.
2. Senat zatwierdzi efekty kształcenia, o których mowa w ust. 1 na specjalnie zwołanym w tym celu posiedzeniu w miesiącu kwietniu 2012 r.
3. Wydziały dostosują istniejące programy studiów do uchwalonych przez Senat efektów kształcenia nie później niż do 15 maja 2012 r.
4. Wydziały złożą Rektorowi sprawozdanie z dostosowania obecnych kierunków studiów do wymogów niniejszej uchwały oraz znowelizowanej Ustawy nie później niż do 31 maja 2012 r.

§ 16

W celu weryfikacji poprawności dokumentacji przygotowanej przez wydziały, przed skierowaniem efektów kształcenia do zatwierdzenia przez Senat, Prorektor ds. Kształcenia powołuje zespół, w skład którego wchodzi:

- 1) Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia;
- 2) pracownik Działu Kształcenia;
- 3) Kierownik Biura Karier;
- 4) Uczelniany Koordynator Procesu Bolońskiego;
- 5) przedstawiciel Konwentu;
- 6) inne osoby wskazane przez Prorektora.

Rozdział VI Przepisy końcowe

§ 17

1. W celu uruchomienia kształcenia na kierunku studiów w ramach indywidualnych studiów międzyobszarowych może być utworzona na zasadach określonych w Ustawie i Statucie międzywydziałowa jednostka organizacyjna, której rada określa plany studiów i programy kształcenia dla tego kierunku.
2. Indywidualne studia międzyobszarowe mogą być prowadzone wspólnie na podstawie porozumienia z innymi uczelniami, innymi podmiotami, w szczególności z instytucjami naukowymi, w tym również zagranicznymi, w ramach utworzonych jednostek międzyuczelnianych i jednostek wspólnych. Jednostki tworzy się na zasadach określonych w Ustawie i Statucie.
3. Studia mogą być prowadzone wspólnie na podstawie porozumienia zawartego z innymi uczelniami i instytucjami naukowymi, w tym z udziałem zagranicznych uczelni i instytucji naukowych bez konieczności powoływania jednostek, o których mowa w ust. 2.
4. Porozumienia zawiera Rektor na wniosek dziekana złożony za zgodą rady wydziału.

§ 18

1. Postanowienia niniejszej uchwały w zakresie opracowywania efektów kształcenia, programów kształcenia i programów studiów stosuje się odpowiednio do studiów podyplomowych z zastrzeżeniem ust. 2-8. W pozostałym zakresie stosuje się obowiązujące na Uczelni regulacje dotyczące studiów podyplomowych.
2. Studia podyplomowe trwają nie krócej niż dwa semestry.
3. Dla studiów podyplomowych należy:
 - 1) opracować efekty kształcenia;

- 2) określić sposób weryfikowania i dokumentowania osiągania zakładanych efektów kształcenia;
- 3) przypisać poszczególnym modułom zajęć punkty ECTS, łącznie w ilości nie mniejszej niż 60 punktów dla całego cyklu kształcenia.
4. W przypadku studiów podyplomowych:
 - 1) zadania określone dla Zespołów Programowych realizują kierownicy studiów podyplomowych powołani przez dziekana lub kierownika jednostki ogólnouczelnianej;
 - 2) efekty kształcenia przyjmują rady wydziałów, a w przypadku studiów organizowanych przez wyodrębnione jednostki organizacyjne uczelni odpowiednio rady tych jednostek lub Rektor;
 - 3) program studiów opracowuje kierownik studiów podyplomowych a zatwierdza rada wydziału, a w przypadku studiów organizowanych przez wyodrębnione jednostki organizacyjne uczelni odpowiednio rady tych jednostek lub Rektor;
 - 4) do efektów kształcenia, programów kształcenia i programów studiów podyplomowych nie stosuje się wymogów określonych w § 7 ust. 2-4 i 6, § 10 ust. 1-2 i 5, § 12 ust. 2 pkt 10-11 oraz ust. 3-4 i 6, §§ 15-17.
5. Kalkulację kosztów studiów podyplomowych opracowuje się według obowiązującego na uczelni wzoru.
6. Wzór efektów kształcenia dla studiów podyplomowych określi prorektor właściwy ds. kształcenia.
7. Programy dotychczas powołanych studiów podyplomowych dla cykli kształcenia rozpoczynających się począwszy od roku akademickiego 2012/2013 należy dostosować do wymogów niniejszej uchwały do dnia 31 maja 2012 r.
8. Wydziały przedstawiają prorektorowi właściwemu ds. kształcenia informacje o dostosowaniu istniejących studiów podyplomowych do wymogów niniejszej uchwały wraz z nowymi kalkulacjami kosztów tych studiów do dnia 30 czerwca 2012 r.

§ 19

1. Postanowienia niniejszej uchwały w zakresie opracowywania efektów kształcenia, programów kształcenia i programów studiów stosuje się odpowiednio do studiów doktoranckich z zastrzeżeniem ust. 2-7. W pozostałym zakresie stosuje się obowiązujące na Uczelni regulacje dotyczące studiów doktoranckich.
2. Dla studiów doktoranckich należy w szczególności:
 - 1) opracować efekty kształcenia;
 - 2) określić sposób weryfikowania i dokumentowania osiągania zakładanych efektów kształcenia;
 - 3) przypisać poszczególnym modułom zajęć punkty ECTS.
3. W przypadku studiów doktoranckich:
 - 1) zadania określone dla Zespołów Programowych realizują zespoły powołane przez dziekana w skład których wchodzi:
 - a) kierownik studiów doktoranckich,
 - b) nauczyciele akademicy wskazani przez dziekana wydziału posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub uprawnienia równoważne albo posiadający tytuł profesora,
 - c) przedstawiciel doktorantów wskazany przez właściwy organ Samorządu Doktorantów,
 - d) inne osoby wskazane przez dziekana;
 - 2) do efektów kształcenia, programów kształcenia i programów studiów doktoranckich nie stosuje się wymogów określonych w § 7 ust. 2-3 i 6, § 10 ust. 1-2, § 12 ust. 2 pkt 11 oraz ust. 3-4.

4. Opracowane efekty kształcenia, programy kształcenia i programy studiów doktoranckich muszą być zgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w *sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych*.
5. Kalkulację kosztów studiów doktoranckich opracowuje się według obowiązującego na uczelni wzoru, w uwzględnieniu odrębnie kosztów kształcenia oraz kosztów przewodu doktorskiego.
6. Wzór efektów kształcenia dla studiów doktoranckich określi prorektor właściwy ds. kształcenia.
7. Wydziały złożą Rektorowi sprawozdanie z dostosowania obecnych kierunków studiów doktoranckich do wymogów niniejszej uchwały oraz znowelizowanej Ustawy i Rozporządzenia, o którym mowa w ust. 4 nie później niż do 15 czerwca 2012 r.

§ 20

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Senatu UMCS
REKTOR

prof. dr hab. **Andrzej Dąbrowski**